
Művészeti tevékenységek, rendezvények, kulturális szokások kisiskolások és tanítók körében

Várad Judit (2020, szerk.). *Művészeti körkép. Kutatás a művészeti nevelés helyzetéről és lehetőségeiről, a tanórai és tanórán kívüli művészeti tevékenységről és rendezvényekről* Kutatás a művészeti nevelés helyzetéről és lehetőségeiről, a tanórai és tanórán kívüli művészeti tevékenységről és rendezvényekről. MMA MKKI, Budapest, 192. p.

Kiss Dorottya

Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi kar Neveléstudományi Tanszék, hallgató

Absztrakt

A Magyar Művészeti Akadémia támogatásával készült tanulmánykötetről írt bemutató olvasható, melyben elemzem a kötet összetételét és ismertetem a kutatócsoportot. A kutatás módjáról, a vizsgált populációról és egyes eredményekről is meg tudhat információkat az olvasó, a végén pedig, hogy kiknek is ajánlott ezt a kötetet elolvasni.

Kulcsszó: művészeti tevékenység, felmérés, kutatók, zene

A Magyar Művészeti Akadémia támogatásával készült Várad Judit egyetemi docens által szerkesztett *Művészeti körkép* című tanulmánykötet. A mű háttérében, a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Kar és a Nevelés- és Művelődéstudományi Doktori Program zenepedagógiai kutatócsoportja áll. A kutatócsoport tagjai kutatásaik révén mindnyájan kapcsolódnak a művészetekhez. A legtöbb tag a zenéhez kötődik jobban: karnagyok, ének-zene tanárok, szolfézstanárok, hangszertanárok, mint például zongora, trombita, ütő hangszerek, vagy népi hangszerek oktatói. A tagok között van továbbá kulturális szociológus, felnőttképzési és művelődési menedzser, társadalomismeret és vizuális kultúra tanára, muzeológus. A kutatások középpontjában az általános iskolások művészeti nevelése állt. Az iskolán belüli, kurrikuláris művészeti nevelés és tevékenységek; valamint az iskolán kívüli, azaz extra-kurrikuláris művészeti tevékenységeken és rendezvényeken való részvétel,

továbbá a pedagógus iskolán kívüli önképzése. A kutatások érintik még a tanulók kulturális szokásait és attitűdjeit, a kultúra fogyasztásukat, valamint hogy a szülők milyen kötődéssel rendelkeztek életük folyamán, és hogy ez milyen hatással van gyermekeikre.

A könyv borítóján gyermekeket láthatunk egy mozi, vagy színházi nézőtér első sorában ülve. Arcukról sugárzik az öröm és az izgalom. A borítón különböző művészeti ágak ikonjait láthatjuk: zene, színház/bábszínház, film- és fotóművészet, táncművészet, képzőművészet. Ilyen fiatal korban, mint a borítón lévő gyerekek, még nagyon fogékony az ember mindenre, és örvendetes, ha mindegyik művészeti ágból tud tapasztalni, tudást magára szedni, esetleg hobbi-ként üzni. Általános iskolás koromban én is kipróbálhattam magam a legtöbb területen, s ennek pozitív lenyomatai a mai napig jelen vannak az életemben. Pedagógushivatásomat gyakorolva pedig az általam tapasztalt élményeket szeretném a többi gyerekeknek is továbbadni. A kutatás tehát, mely a művészeti tevékenységet és a kulturális fogyasztást állítja a középpontba, a gyermekekkel foglalkozik, de a művészeti nevelés hatásai miatt társadalmi szempontból fontos, ugyanis a széleskörű művészeti élmények által tudjuk a gyerekek érzelmi intelligenciáját, befogadóképességét, és alkotási készségét fejleszteni.

A művészeti nevelés kutatása során szülők, alsó és felső tagozatos tanulók, művészeti tárgyat tanító pedagógusok, intézményvezetők és művészeti szolgáltatást nyújtók véleményét, tapasztalatait kérdezték meg a kutatók. A kérdőíves kutatást online formában végezték, vagy ha erre nem volt lehetőség, papíralapon töltettek ki osztályokkal, tanárokkal és szülőkkel. A kutatást Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben vették fel, megyeszékhelyek, kisebb városok és községek általános iskoláiban.

Az olvasó feltételezheti, hogy a minimális művészeti oktatás mindenhol érvényesül, hisz erre már konkrét programok is épültek, gondolok itt a Lázár Ervin Programra, ahol osztályok mehetnek ingyen előadásokat megnézni színházakba, bábszínházakba, komolyzenei koncertekre vagy akár a Fővárosi Nagycirkuszba is. Feltételezheti azt is, hogy az egyes szakkörökön való részvételt, iskolán kívüli művészeti tevékenységek folytatását csak megfelelő anyagi helyzetben lévők engedhetik meg maguknak, a feltételezést a kutatás bizonyítja! Természetesen az ilyen helyzetben lévő családok általában megyeszékhelyeken laktak. Érdekességként bizonyult az a tény, miszerint a település méretének növekedésével egyenes arányban csökkent a nagycsaládok száma. A szülők művészeti múltjáról elmondható, hogy kevesen végeztek művészeti tevékenységet, ha végeztek is, az zeneiskolához köthető, legfőképpen az édesanyákhoz. A magasabb iskolai végzettséggel rendelkező szülők jobban járatják gyermekeiket ilyen különórákra. Ezt véleményem szerint sok kortársam is bizonyíthatja, ugyanis szüleink életében még nem volt ennyi, ilyen minőségű lehetőség zenetanulásra, tánctanulásra, és amire nekik nem volt lehetőségük fiatalkorukban, azt szeretnék megadni gyermekeiknek.

Az elemzések tisztán érthetők, a táblázatok világosak. Az ábrák, táblázatok, grafikonok, ugyanúgy ahogy a fő címsorok is egységes kék árnyalatokat

kaptak, amely jól illik a könyvborító kékes-zöldes színéhez, így hangulatban is passzolnak egymáshoz. A kötését illetően viszont zavaró lehet mások számára, hogy az oldalszámok nem a megszokott módon a lapok alján találhatóak, hanem oldalt, a könyv szélén. Helytakarékoság szempontjából sem megfelelő, mivel az oldalsó margók így lényegesen nagyobbak. Praktikusnak tartom a tanulmánykötetekben nem mindig alkalmazott absztraktok feltüntetését, mivel a rövid, lényegre törő összefoglalók megkönnyítik az olvasónak a tájékozódást. Hasznos továbbá a tanulmányok végén az összegzés rész, melyben a kutatás eredményeit, az olvasottak értelmezését írják le a szerzők.

A tanulmányok irodalomjegyzékét megtaláljuk minden egyes fejezet után, mindig az adott területen felhasznált források vannak feltüntetve, így segítik az olvasó számára a tájékozódást a szakirodalomban. Többségében hazai szakirodalmat használnak fel, de akadnak angol, német nyelven is íródott források is.

A kötetet legfőképpen ilyen témában kutató doktoranduszoknak és más kutatóknak ajánlom. Továbbkutatáshoz, hasonló kutatásokhoz adhat jó módszertani alapot. Mivel a kutatások csak megállapítanak a kutatott területről adott tényeket, a vállalkozó, újtó szellemű egyéneknek is ötletet adhatnak programok szervezésére, a művészetek gyakorlatba helyezésére.

Kiss, D.

Review of the Volume of Art Panorama

In this introduction to a volume of essays and studies published with the support of the Hungarian Academy of Arts I discuss the structure of the volume and describe the research group. Also treated are the research methods employed, the population studied, and some of the outcomes, and finally the suggested readership.

Keyword: artistic activity, survey, researchers

Kiss Dorottya: <https://orcid.org/0000-0002-7008-8867>